

ارتباط خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی به واسطه نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی

سجاد بحری^{۱*}

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۱۱/۲۶

چکیده

هدف این پژوهش بررسی نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت و هزینه حسابرسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. نمونه‌ی آماری شامل ۸۲۰ سال-شرکت بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ می‌باشد. آزمون فرضیات با استفاده از رگرسیون خطی با استفاده از داده‌های تابلویی و روش اثرات ثابت و توسط نرم‌افزار ایویوز اجرا گردید. نتایج پژوهش نشان داد که خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی، رابطه معناداری دارد و کیفیت گزارشگری مالی نقش میانجی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی دارد.

واژگان کلیدی

خودشیفتگی مدیریت، هزینه حسابرسی، کیفیت گزارشگری مالی.

۱. دکتری تخصصی مهندسی مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

۱. مقدمه

خودشیفتگی، تمایل دارد افراد را به سمت قدرت و نفوذ سوق دهد. خودشیفته‌ها به توانایی کاری خود اعتماد دارند، اغلب بیش از حد اعتماد به نفس دارند. گرایش خودشیفتگی به خودانگاره و پیگیری توجه، مربوط می‌شود. در حالی که، گرایش غرورآمیز، باعث می‌شود، افراد نسبت به قضاوت‌های خود، بیش از حد اعتماد به نفس داشته باشند. مدیران، نقش حیاتی در حصول اطمینان از عملکرد بالای شرکت ایفا می‌کنند، تصمیمات مهم شرکت را می‌گیرند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که ارتقای گرایش خودشیفتگی، به پیشرفت شغلی کمک می‌کند. به طور خاص، مدیران خودشیفته، همیشه می‌خواهند حس برتری خود را مجدداً تأیید کنند و «عرضه خودشیفته‌ای» را که می‌خواهند، از توجه و پرستش افراد اطراف خود بدست آورند. از آنجایی که مدیران خودشیفته، دائماً به دنبال فرصت‌هایی برای جلب توجه و تشویق هستند، ممکن است از توسعه پایدار حمایت کنند. افرادی که تمایلات خودشیفتگی دارند، می‌خواهند کانون توجه باشند. در مقابل، افرادی که تمایلات خودپسندی دارند به دلیل محرک‌های زمینه‌ای و ویژگی‌های شخصیتی، اعتماد به نفس یا غرور اغراق آمیزی دارند، که باعث می‌شود توانایی‌ها، عملکرد، کنترل و فرصت‌های موفقیت خود را بیش از حد ارزیابی کنند. بنابراین، مدیران خودشیفته، توانایی خود را برای حل مشکلات بیش از حد ارزیابی می‌کنند و نمی‌توانند با دیگران موافق باشند و از آن‌ها حمایت کنند (لین^۱ و همکاران، ۲۰۲۲).

مطالعات روان‌شناختی نشان می‌دهد که خودشیفته‌ها معمولاً ویژگی‌های روان‌شناختی اقتدار، برتری، نمایش‌گرایی و توجه‌جویی را نشان می‌دهند که، محققان، اغلب با استفاده از پرسشنامه، شخصیت خودشیفته را اندازه‌گیری می‌کنند. با این حال، از آنجایی که پرسشنامه، ممکن است ویژگی‌های پنهان مدیران را در معرض دید دیگران قرار دهد که تأثیر بالقوه‌ای بر حرفه آن‌ها دارد، آن‌ها به ویژگی‌های شخصیتی خود مانند خودشیفتگی، حساس هستند و ممکن است سعی کنند آن‌ها را پنهان کنند. بنابراین، یک روش اندازه‌گیری راحت‌تر و عینی‌تر برای اندازه‌گیری خودشیفتگی مدیران مالی مورد نیاز است. تحقیقات در مورد ارتباط بین امضا و خودشیفتگی، سابقه طولانی دارد. از دهه ۱۹۷۰، روان‌شناسان دریافته‌اند که افراد با امضاهای بزرگتر تمایل به خودآگاهی و خودشیفتگی بیشتری دارند. آنها نشان می‌دهند که اندازه امضا می‌تواند به عنوان رویکردی برای اندازه‌گیری میزان خودآگاهی افراد و تسلط افراد بر دیگران استفاده شود، و افراد با امضای بزرگ‌تر تمایل به نشان دادن کنترل و تسلط بر دیگران دارند، که هر دو با خودشیفتگی مرتبط هستند. تکثیر امضا سخت است و افراد حتی برای متمایز کردن خود از دیگران، امضاهای منحصر به فردی ایجاد می‌کنند. امضا، یک نماد نمادین قدرتمند از فرد است. ممکن است نمودهای فرهنگی دیگری داشته باشد یا حسی از سبک شخصی را بیان کند، اما این هدف اصلی آن است. افراد تا حدودی با نام خود حس هویت قوی دارند و نام خود را با احساسات مثبت مرتبط می‌کنند. این حس قوی هویت، بر زندگی و تصمیمات شغلی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. خودشیفته‌ها روی خود تمرکز می‌کنند و برای خود ارزش زیادی قائل می‌شوند، که ممکن است باعث شود آن‌ها به نام خود توجه بیشتری نشان دهند. علاوه بر این، استفاده از اندازه امضا برای اندازه‌گیری میزان خودشیفتگی می‌تواند به طور موثری از پنهان کردن خصوصیات شخصیتی مصاحبه‌شونده جلوگیری کند (شیانگ و سونگ^۲، ۲۰۲۱).

¹ Lin² Xiang & Song

با توجه به اهمیت سوگیری‌های مدیران در شرکت و تأثیر رفتارهای آنان بر شاخص‌های مختلف از جمله هزینه حسابرسی، لذا در این پژوهش به بررسی ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته خواهد شد. از سوی دیگر با توجه به اینکه خودشیفتگی مدیران می‌تواند بر کیفیت گزارشگری مالی مؤثر باشد و از سوی دیگر کیفیت گزارشگری مالی نیز بر هزینه حسابرسی تأثیرگذارند، لذا در این پژوهش به بررسی نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته خواهد شد. نتایج مطالعه می‌تواند به عنوان شاخص-های ارزش‌آفرینی به مدیران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، مصرف‌کنندگان و سایر استفاده‌کنندگان در اخذ تصمیمات مناسب یاری رساند.

۲. مبانی نظری و ادبیات پژوهش

۲-۱. خودشیفتگی مدیریت

خودشیفتگی یا نارسیم از یک افسانه یونانی گرفته شده است و بر اساس این افسانه، نارسیموس جوان زیبایی بوده که با دیدن تصویر خود در آب دریاچه آنقدر شیفته می‌شود که دیگر نمی‌تواند آن نقطه را ترک کند و در نتیجه در کنار دریاچه جان می‌سپارد. خودشیفتگی به عنوان حس تفاوت‌های فردی نسبتاً پایدار است که شامل بزرگ‌نمایی، عشق به خود، غرور و برجسته کردن خود، تعریف شده است. در روان‌شناسی بالینی، خودشیفتگی به عنوان یک اختلال شخصیتی مطرح است و در روان‌شناسی شخصیت، به عنوان یک ویژگی فردی خاص مورد بحث قرار می‌گیرد اما تعریفی که هر دو شاخه از روان‌شناسی در مورد خودشیفتگی ارائه می‌دهند یکسان است. بر اساس تعریف جامعه روان‌پزشکی آمریکا، افراد خودشیفته با سایرین همدل نیستند ولی نیاز دارند مرتب از سوی آنان مورد تمجید واقع شوند و تصویری مبالغه‌آمیز از خویش دارند (منصورزاع و همکاران، ۱۳۹۵).

کتس دی وریس و میلر^۱ (۱۹۸۵) خودشیفتگی و مدیریت را به هم مرتبط می‌کنند، آن‌ها نشان دادند که یک بُعد شخصیتی خودشیفتگی در بیشتر مدیران، شایع است و ماهیت و درجه خودشیفتگی در رفتارهای مدیران منعکس می‌شود. این توصیف از خودشیفتگی به تناقض آن نیز اشاره می‌کند، یعنی اینکه خودشیفته‌ها «با این فرض زندگی می‌کنند که نمی‌توانند به طور قابل اعتماد به عشق یا وفاداری کسی وابسته باشند» اما در عین حال به دیگران نیاز دارند. آن‌ها همچنین تمایلات خودشیفته‌ها برای درگیر شدن در استثمار بین فردی و احساس استحقاق آن‌ها را برجسته کردند. توسعه و اعتبارسنجی پرسشنامه شخصیت خودشیفته منجر به مفهوم‌سازی چهار بُعدی از خودشیفتگی، از جمله استثمار/استحقاق (احساس استحقاق برای رفتار ویژه حتی به قیمت هزینه کردن نیازها و علایق دیگران)، رهبری/اقتدار (تلاش برای اعمال نفوذ بر دیگران و اعتقاد به ویژگی‌های برتر رهبری خود)؛ برتری/تکبر (احساس بهتر از دیگران)؛ جذب خود/خود تحسینی (خود را خاص دیدن) شد. این مفهوم‌سازی همچنان بر رویکردهای اندازه‌گیری خودشیفتگی مدیران تأثیر می‌گذارد. مکوبی^۲ (۲۰۰۰) استدلال کرد که، در حالی که "بیشتر مردم در درجه اول به خودشیفتگان به شیوه‌ای منفی فکر می‌کنند، ولی گاهی خودشیفتگی می‌تواند فوق‌العاده مفید باشد و یا حتی ضروری باشد". این اثر با تمایز بین خودشیفتگی مولد و غیرمولد، خودشیفتگان مولد را به عنوان "ریسک‌پذیرانی که مایل به انجام کار هستند اما همچنین

¹ Kets De Vries & Miller

² Maccoby

افسون گرانی که می‌توانند توده‌ها را با لفاظی‌های خود متقاعد کنند" توصیف می‌کند. خودشیفته‌های بی‌مولد به عنوان «رؤیایپردازان غیرواقع‌بین» به تصویر کشیده می‌شوند که توانایی‌های خود را دست بالا می‌گیرند. دیدگاه‌های نظری بعدی، درک خودشیفتگی را به عنوان یک پویایی بین فردی ارتقا بخشید. مدل خودتنظیمی پویای خودشیفتگی پیشنهاد کرد که خودشیفته‌ها توسط «خودپنداره بزرگ و در عین حال آسیب‌پذیر» هدایت می‌شوند، یعنی خودشیفته‌ها دیدگاه‌های قوی و بیش از حد ایده‌آلی برای خود دارند که مستلزم تأیید دائمی از سوی دیگران است، که همچنین به عنوان «وضعیت مزمن خودسازی» توصیف می‌شود. باز هم، این تعریف پارادوکس خودشیفتگی را نشان می‌دهد. تلاش خودشیفته برای تأیید خود، بدون توجه به نیازها و علایق دیگران، روابط بین فردی را از بین می‌برد (براون^۱، ۲۰۱۷).

۲-۲. هزینه حسابرسی

از مهم‌ترین موضوعاتی که معمولاً ذهن صاحبکار و حساب‌رسان را به خود مشغول می‌کند و همواره در مورد آن بین ایشان مذاکراتی رخ می‌دهد؛ حق‌الزحمه خدمات حسابرسی می‌باشد. حق‌الزحمه حسابرسی شامل کلیه‌ی وجوهی است که بابت دریافت خدمات حسابرسی و مطابق با قرارداد و یا توافق با حساب‌رس به وی و یا مؤسسه حسابرسی پرداخت می‌گردد و یا به عبارت دیگر حق‌الزحمه حسابرسی مبلغی است که شرکت طبق قرارداد با سازمان یا مؤسسه حسابرسی به منظور ارائه خدمات حسابرسی مستقل متحمل می‌شود. در حال حاضر تعیین حداقل نرخ حق‌الزحمه حسابرسی، یکی از مباحث مهم در حرفه‌ی حسابرسی است. بهای خدمت یا کالا، قیمتی است که مصرف‌کننده آن حاضر است برای استفاده از آن بپردازد؛ اما کشورهایی که فاقد اقتصاد رقابتی هستند، این فرمول کارایی نداشته و انحصارات موجود و یا حداقل مزد معیشتی، تعیین‌کننده قیمت می‌باشد. همه ساله، شورای اقتصاد، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، حق‌الزحمه سازمان حسابرسی را مبلغی معرفی می‌کند. یکی از عوامل مؤثر بر هزینه حسابرسی، ویژگی‌های مؤسسه حسابرسی و دیگری ویژگی‌های صاحبکار و مؤسسه مورد حسابرسی است. بنابراین هر عاملی از ویژگی‌های مؤسسه مورد رسیدگی که بر حجم فعالیت حسابرسی مؤثر باشد، حق‌الزحمه حسابرسی را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهد (محمدآزادی و یارمحمدی، ۱۳۹۴).

۲-۳. کیفیت گزارشگری مالی

هدف اولیه گزارشگری مالی، ارائه اطلاعات گزارشگری مالی با کیفیت بالا در مورد واحدهای اقتصادی، عمدتاً ماهیت مالی، برای تصمیم‌گیری اقتصادی است (هیأت استانداردهای حسابداری مالی^۲، ۱۹۹۹ و انجمن بین‌المللی استانداردهای حسابداری^۳، ۲۰۰۸). ارائه اطلاعات گزارشگری مالی با کیفیت بالا مهم است زیرا بر تأمین‌کنندگان سرمایه و سایر ذینفعان در اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری، اعتبار و تخصیص منابع مشابه، تأثیر مثبت می‌گذارد و کارایی کلی بازار را افزایش می‌دهد (انجمن بین‌المللی استانداردهای حسابداری، ۲۰۰۸). اگرچه، هم هیأت استانداردهای حسابداری مالی و هم انجمن بین‌المللی استانداردهای حسابداری بر اهمیت گزارش‌های مالی با کیفیت بالا تأکید می‌کنند، یکی از مشکلات کلیدی که در ادبیات قبلی یافت می‌شود، چگونگی عملیاتی کردن و اندازه‌گیری این کیفیت است. به دلیل شرایط خاص، ارزیابی تجربی کیفیت گزارشگری مالی به طور اجتناب‌ناپذیری شامل اولویت‌ها در میان تعداد بی‌شماری از مؤلفه‌ها می‌شود. از آنجایی که گروه‌های کاربری مختلف ترجیحات متفاوتی خواهند داشت، کیفیت درک شده در

¹ Braun

² Financial Accounting Standards Board

³ International Accounting Standards Board

بین اجزاء منحرف خواهد شد. علاوه بر این، کاربران در یک گروه کاربری نیز ممکن است مفید بودن اطلاعات مشابه را با توجه به زمینه آن درک کنند. در نتیجه این زمینه و ویژگی کاربر، اندازه‌گیری کیفیت به طور مستقیم مشکل ساز به نظر می‌رسد. در نتیجه، بسیاری از محققین، کیفیت گزارشگری مالی را به طور غیرمستقیم با تمرکز بر ویژگی‌هایی که اعتقاد بر این است که بر کیفیت گزارش‌های مالی تأثیر می‌گذارند، مانند مدیریت سود، ارائه مجدد مالی و به موقع بودن، اندازه‌گیری می‌کنند. علیرغم علاقه قابل توجه به اثربخشی استانداردهای حسابداری بر کیفیت گزارشگری مالی، ادبیات تجربی پدیدار شد که یافته‌های متناقضی را در مورد این سؤالات ارائه می‌دهد که تا چه اندازه استانداردهای حسابداری به سودمندی تصمیم‌گیری اطلاعات گزارشگری مالی کمک می‌کند (بیست و برام^۱، ۲۰۰۹).

۴-۲. خودشیفتگی مدیریت، کیفیت گزارشگری مالی و هزینه حسابرسی

خودشیفته‌ها به رقابت سوق داده می‌شوند و معمولاً هر اقدام ممکن را برای پیروزی انجام می‌دهند. مدیران خودشیفته به اطلاعات مالی که مستقیماً مسئول آن هستند، اطمینان زیادی دارند. خودشیفتگی، آن‌ها را به سمت دستیابی به نتایج عالی سوق می‌دهد. بنابراین، آن‌ها ممکن است استانداردهای بالاتری برای کنترل‌های داخلی داشته باشند، ریسک مالی و عملیاتی کمتری داشته باشند و جریان نقدی غیرضروری را کاهش دهند. در این صورت، خودشیفتگی مدیر، منجر به اطلاعات مالی با کیفیت خواهد شد. در کوتاه مدت، کنترل‌های داخلی با کیفیت بالا ممکن است حسابرسان را ملزم به سرمایه‌گذاری زمان و تلاش اضافی کند. با این حال، حسابرسی ممکن است ساده‌تر شود، زیرا حسابرسان به دلیل تقاضاهای حسابرسی مستمر با مشتری آشنا می‌شود و در نتیجه باعث کاهش هزینه‌های حسابرسی می‌شود. افراد خودشیفته به دلیل تمایل به ابراز و توجه، ممکن است نیازها و علایق خود را بر نیازها و علایق سازمانی غلبه کنند و رفتارهای بسیار خودخواهانه انجام دهند. آن‌ها نه تنها ممکن است بر حق‌الزحمه حسابرسی از طریق تأثیر آن‌ها بر کیفیت اطلاعات مالی شرکت تأثیر بگذارند، بلکه ممکن است سعی کنند متمایز بودن و موقعیت اجتماعی خود را با ارائه اطلاعات مالی شرکتی با کیفیت بالا نشان دهند. آن‌ها ممکن است با استفاده از منابع شرکت برای نشان دادن منحصر به فرد بودن و برتری خود به رسمیت شناخته شوند و قدردانی شوند. کیفیت بالاتر حسابرسی معمولاً نیازمند رویه‌های حسابرسی پیچیده‌تر و دقیق‌تر و مشارکت حسابرسان ارشد با تجربه است. چنین خدمات حسابرسی هزینه بالایی دارد، از جمله افزایش هزینه‌های نیروی کار ناشی از تلاش بیشتر و هزینه بالقوه از دست دادن مشتریان به دلیل صدور نظرات غیر استاندارد که منجر به هزینه‌های حسابرسی بالا می‌شود (شیانگ و سونگ، ۲۰۲۱).

نتایج پژوهش‌های جود^۲ و همکاران (۲۰۱۷)، کاظمی دهرسخی (۱۴۰۰) و سلیمانی امیری و همکاران (۱۴۰۱)، نشان می‌دهد که خودشیفتگی مدیرعامل ارتباط معنادار و مستقیمی بر هزینه حسابرسی دارد و نتیجه پژوهش شیانگ و سونگ (۲۰۲۱)، نشان می‌دهد که خودشیفتگی مدیر ارشد مالی ارتباط معنادار و مستقیمی بر هزینه حسابرسی دارد. با توجه به مبانی نظری و پژوهش‌های عنوان شده، لذا در این پژوهش به دنبال بررسی ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی و همچنین بررسی نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران خواهیم بود.

¹ Beest & Braam

² Judd

۲-۵. پیشینه پژوهش

شیانگ و سونگ (۲۰۲۱)، به پژوهشی تحت عنوان «خودشیفتگی مدیر مالی و حق الزحمه حسابرسی: شواهدی از شرکت‌های فهرست شده در چین» پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که خودشیفتگی مدیر مالی شرکت تأثیر مستقیم و معناداری بر هزینه حسابرسی دارد و خودشیفتگی مدیر مالی شرکت، هزینه حسابرسی را به طور قابل توجهی افزایش می‌دهد و این اثر در شرکت‌های دولتی بیش از شرکت‌های غیردولتی است. شرکت‌هایی با مدیران مالی خودشیفته اطلاعات مالی با کیفیت پایین‌تری دارند و شرکت‌های معتبرتری را ترجیح می‌دهند، که منجر به هزینه‌های حسابرسی بالاتر می‌شود. جود^۱ و همکاران (۲۰۱۷)، به پژوهشی تحت عنوان «حسابران چگونه به خودشیفتگی مدیر عامل واکنش نشان می‌دهند؟ شواهدی از حق الزحمه حسابرسی خارجی» پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که خودشیفتگی مدیرعامل از نظر تأثیر مستقیم و معناداری بر حق الزحمه حسابرسی خارجی دارد، که نشان می‌دهد هنگام حسابرسی مشتری با مدیر عامل خودشیفته‌تر، حسابران بیشتر کار می‌کنند، حق بیمه دریافت می‌کنند یا هر دو. همچنین، نتایج حاکی از آن است که شرکت‌هایی با مدیران عامل خودشیفته، احتمال بیشتری دارد که ضعف‌های کنترل داخلی داشته باشند و به بیانی دیگر خودشیفتگی مدیرعاملان با ضعف کنترل داخلی ارتباط مستقیم دارد. سلیمانی امیری و همکاران (۱۴۰۱)، به پژوهشی تحت عنوان «تأثیر خودشیفتگی مدیران بر حق الزحمه حسابرسی» پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که خودشیفتگی مدیران دارای تأثیر مستقیم و معنادار بر حق الزحمه حسابرسی است و به عبارتی هر چه مدیران خودشیفته‌تر باشند، حق الزحمه حسابرسی ارتقا می‌یابد. کاظمی دهرسخی (۱۴۰۰)، به پژوهشی تحت عنوان «بررسی رابطه بین سوگیری‌های رفتاری مدیران و حق الزحمه غیرعادی حسابرسان» پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که، بیش اطمینانی مدیریت ارتباط معنادار و معکوسی با حق الزحمه حسابرسی دارد ولی کوتاه‌بینی، سنگربندی و خودشیفتگی مدیریت ارتباط معنادار و مستقیمی با حق الزحمه حسابرسی دارد.

۲-۶. فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول) خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی ارتباط دارد.

فرضیه ۲) کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی نقش میانجی دارد.

۳. روش‌شناسی پژوهش

۳-۱. روش پژوهش

روش پژوهش از نظر ماهیت و محتوایی به صورت توصیفی-همبستگی می‌باشد؛ روش پژوهش از نظر هدف به صورت کاربردی می‌باشد؛ روش پژوهش از نظر روش انجام پژوهش به صورت قیاسی-استقرایی می‌باشد؛ روش پژوهش از نظر رویکرد به صورت تجربی می‌باشد و روش پژوهش از نظر راهکار به صورت کتابخانه‌ای می‌باشد. روش گردآوری اطلاعات مربوط به داده‌های پژوهش به صورت مطالعات آرشیوی می‌باشد و برای جمع‌آوری اطلاعات در این راستا از سایت رسمی کدال و نرم‌افزار ره‌آورد نوین استفاده می‌شود.

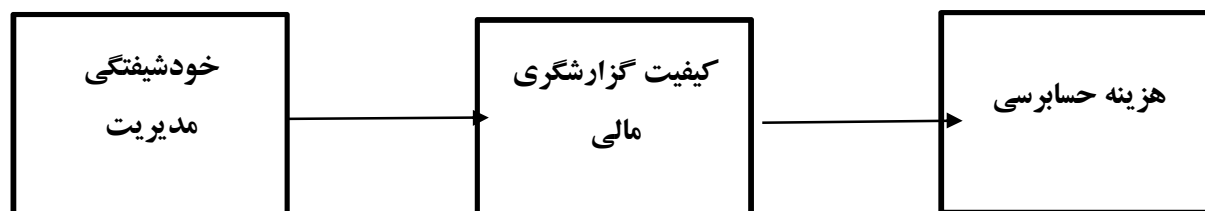
۳-۲. جامعه و نمونه آماری پژوهش

^۱ Judd

جامعه آماری این پژوهش، کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ می‌باشد و به روش حذفی سیستماتیک ۸۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه انتخاب شدند.

۳-۳. مدل‌های پژوهش

در این قسمت، مدل مفهومی پژوهش و مدل‌های رگرسیونی به منظور آزمون هر یک از فرضیه‌های پژوهش ارائه می‌گردد:

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

در مدل مفهومی فوق؛ خودشیفتگی مدیریت متغیر مستقل، هزینه حسابرسی متغیر وابسته و کیفیت گزارشگری مالی، متغیر میانجی است.

آزمون فرضیه اول پژوهش و بررسی ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی از مدل رگرسیونی زیر استفاده می‌شود:

$$\text{LnFee}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{Narcissism}_{it} + \alpha_2 \text{AO}_{it} + \alpha_3 \text{Size}_{it} + \alpha_4 \text{REC}_{it} + \alpha_5 \text{INV}_{it} + \alpha_6 \text{QUICK}_{it} + \alpha_7 \text{LEV}_{it} + \alpha_8 \text{LOSS}_{it} + \alpha_9 \text{ROA}_{it} + \alpha_{10} \text{IDB}_{it} + \alpha_{11} \text{DUAL}_{it} + \alpha_{12} \text{IC}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

برای آزمون فرضیه دوم پژوهش و بررسی نقش مداخله گر کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت مالی با هزینه حسابرسی از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده می‌شود:

$$\text{FIQ}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Narcissism}_{it} + \beta_2 \text{AO}_{it} + \beta_3 \text{Size}_{it} + \beta_4 \text{REC}_{it} + \beta_5 \text{INV}_{it} + \beta_6 \text{QUICK}_{it} + \beta_7 \text{LEV}_{it} + \beta_8 \text{LOSS}_{it} + \beta_9 \text{ROA}_{it} + \beta_{10} \text{IDB}_{it} + \beta_{11} \text{DUAL}_{it} + \beta_{12} \text{IC}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

$$\text{LnFee}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{FIQ}_{it} + \alpha_2 \text{Narcissism}_{it} + \alpha_3 \text{AO}_{it} + \alpha_4 \text{Size}_{it} + \alpha_5 \text{REC}_{it} + \alpha_6 \text{INV}_{it} + \alpha_7 \text{QUICK}_{it} + \alpha_8 \text{LEV}_{it} + \alpha_9 \text{LOSS}_{it} + \alpha_{10} \text{ROA}_{it} + \alpha_{11} \text{IDB}_{it} + \alpha_{12} \text{DUAL}_{it} + \alpha_{13} \text{IC}_{it} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

LnFee نشان دهنده‌ی هزینه حسابرسی شرکت i در سال t است و نوع آن، وابسته است.

Narcissism نشان دهنده‌ی خودشیفتگی مدیریت شرکت i در سال t است و نوع آن، مستقل است.

AO نشان دهنده‌ی اظهار نظر حسابرس شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

SIZE نشان دهنده‌ی اندازه شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

REC نشان دهنده‌ی نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌های شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

INV نشان دهنده‌ی نسبت موجودی مواد و کالا به کل دارایی‌های شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

QUICK نشان دهنده‌ی نسبت جاری شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

LEV نشان دهنده‌ی نسبت اهرمی شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

LOSS نشان دهنده‌ی زیان شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

ROA نشان‌دهنده‌ی نسبت سود خالص به کل دارایی‌های شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

IBD نشان‌دهنده‌ی استقلال هیأت مدیره شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

DUAL نشان‌دهنده‌ی دوگانگی مدیرعامل شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

IC نشان‌دهنده‌ی کیفیت کنترل داخلی شرکت i در سال t است و نوع آن، کنترلی است.

FIQ نشان‌دهنده‌ی کیفیت گزارشگری مالی شرکت i در سال t است و نوع آن، میانجی است.

۳-۵. تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

جدول ۱- تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نماد متغیر	ماهیت	نحوه محاسبه متغیر
هزینه حسابرسی	LnFee	وابسته	لگاریتم طبیعی هزینه‌ای است که شرکت برای خدمات حسابرسی به مؤسسات حسابرسی پرداخت می‌کند.
خودشیفتگی مدیریت	Narcissism	مستقل	پژوهش‌های مختلفی همچون شیانگ و سونگ (۲۰۲۱) برای اندازه‌گیری خودشیفتگی مدیریت از عکس چاپ شده وی در گزارش‌های مالی استفاده می‌کنند ولی به دلیل اینکه در گزارش‌های مالی و همچنین یادداشت‌های توضیحی که به همراه گزارشات مالی در بورس اوراق بهادار تهران افشا می‌شود، عکس مدیرعاملان وجود ندارد، لذا به پیروی از مقالات داخلی از امضای مدیرعامل برای اندازه‌گیری خودشیفتگی مدیرعامل استفاده می‌شود: اندازه امضا مدیرعامل در صفحه اول گزارش‌های مالی وجود دارد، ابتدا در اطراف امضای مدیرعامل مستطیلی کشیده می‌شود تا در هر طرف نقطه انتهایی امضا مشخص شود، سپس با استفاده از نرم‌افزار ImageJ مساحت امضا اندازه‌گیری شده و وارد نرم‌افزار اکسل می‌شود. مساحت‌ها چارک‌بندی می‌شوند و چارک اول "گروه کوچک"، چارک دوم و سوم "گروه متوسط" و چارک چهارم "گروه بزرگ" شناسایی می‌شوند. برای اندازه‌گیری امضای گروه کوچک، که ۱، برای اندازه‌گیری امضای گروه متوسط که ۲ و برای اندازه‌گیری امضای گروه بزرگ که ۳ لحاظ می‌گردد و کد بزرگتر در هر سال مالی نشان‌دهنده‌ی خودشیفتگی بیشتر مدیرعامل شناخته می‌شود.
کیفیت گزارشگری مالی	FIQ	میانجی	برای اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری مالی از باقیمانده‌ی مدل تعدیل یافته جونز استفاده می‌شود: $TA_{it}/A_{it-1} = \beta_0 + \beta_1(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}/A_{it-1}) + \beta_2(PPE_{it}/A_{it-1}) + \varepsilon_{it}$ TA: مجموع اقلام تعهدی شرکت است و نحوه اندازه‌گیری آن به صورت زیر است: اقلام تعهدی شرکت = سود و زیان خالص - جریان نقد عملیاتی A_{it-1} : کل دارایی‌های شرکت در سال قبل؛ ΔREV : تغییرات در درآمد؛ ΔREC : تغییرات در حساب‌های دریافتی خالص؛ PPE: بهای ناخالص اموال، ماشین آلات و تجهیزات
اظهار نظر حسابرس	AO	کنترلی	اگر اظهار نظر حسابرس تعدیل نشده باشد به این متغیر عدد یک و اگر تعدیل شده باشد به این متغیر عدد صفر تعلق می‌گیرد.
اندازه شرکت	SIZE	کنترلی	لگاریتم طبیعی (Ln) کل دارایی‌های شرکت.
دارایی جاری به دارایی‌ها	REC	کنترلی	نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌های شرکت
موجودی مواد به دارایی‌ها	INV	کنترلی	نسبت موجودی مواد و کالا به کل دارایی‌های شرکت
نسبت جاری	QUICK	کنترلی	نسبت اختلاف بین موجودی مواد و کالا با دارایی‌های جاری به بدهی‌های جاری
نسبت اهرمی	LEV	کنترلی	نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌های شرکت
زیان شرکت	LOSS	کنترلی	اگر شرکت زیان‌ده باشد به این متغیر عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر تعلق می‌گیرد.
سود به دارایی‌ها	ROA	کنترلی	نسبت سود خالص به کل دارایی‌های شرکت
استقلال هیأت مدیره	IBD	کنترلی	نسبت اعضای غیرموظف هیأت مدیره به کل اعضای هیأت مدیره
دوگانگی مدیرعامل	DUAL	کنترلی	اگر مدیرعامل شرکت، رئیس هیأت مدیره هم باشد به این متغیر عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر تعلق می‌گیرد.
کیفیت کنترل داخلی	IC	کنترلی	برای اندازه‌گیری کیفیت کنترل داخلی از شاخص ضعف سیستم کنترل داخلی در گزارش حسابرسی استفاده می‌شود، بدین صورت که همه بندهای شرط مربوط به ضعف‌های کنترل‌های داخلی به عنوان نقاط ضعف با اهمیت کنترل‌های داخلی در نظر گرفته شده است. منظور از ضعف‌های با اهمیت ضعف‌هایی است که حسابرس در گزارش به آن اشاره

می‌کند. از جمله ضعف‌های عمده می‌توان به ضعف در موجود در حساب‌های دریافتی، موجودی کالا، دارایی‌ها، مالیات و... اشاره کرد. بدین صورت که اگر شرکت حداقل یک ضعف در سیستم کنترل داخلی داشته باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر در نظر گرفته می‌شود.

۴. یافته‌های پژوهش

۴-۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

در جدول زیر آمار توصیفی از قبیل شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و نحوه توزیع متغیرهای پژوهش آورده شده است:

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

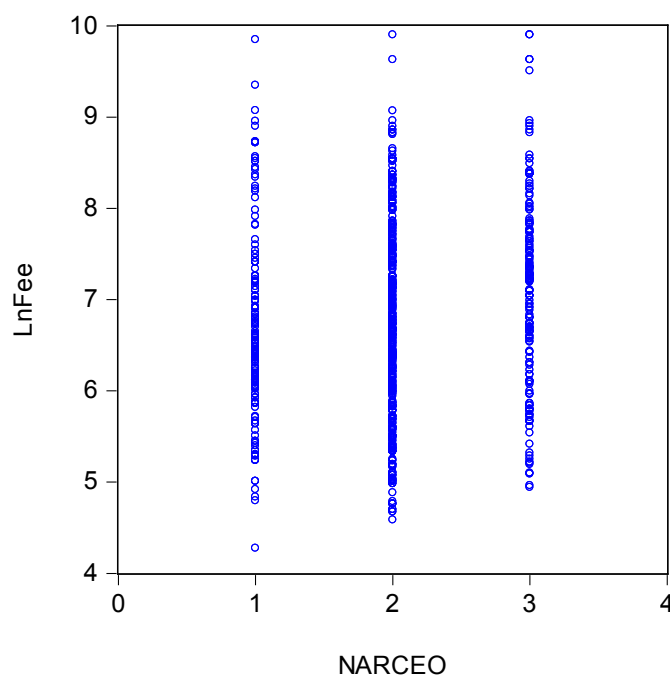
نماد متغیر	نمونه	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
LnFee	۸۲۰	۶/۷۸	۶/۶۸	۹/۹۰	۴/۲۷	۱/۰۴	۰/۲۶	۲/۶۵
Narcissism	۸۲۰	۲/۰۱	۲/۰۰	۳/۰۰	۱/۰۰	۰/۶۷	-۰/۰۱	۲/۱۹
FIQ	۸۲۰	۰/۰۰۲	۰/۰۰۵	۰/۴۳	-۰/۴۸	۰/۱۵	-۰/۲۵	۳/۵۰
SIZE	۸۲۰	۱۴/۵۸	۴۴/۴۴	۲۰/۱۲	۱۱/۰۳	۱/۴۹	۰/۶۰	۳/۷۹
REC	۸۲۰	۰/۶۸	۰/۷۱	۰/۹۸	۰/۱۲	۰/۱۹	-۰/۷۹	۲/۹۹
INV	۸۲۰	۰/۲۲	۰/۲۱	۰/۶۰	۰/۰۰۷	۰/۱۲	۰/۶۶	۳/۲۱
QUICK	۸۲۰	۰/۹۷	۰/۸۷	۳/۳۰	۰/۰۸	۰/۵۶	۱/۴۸	۱/۸۰
LEV	۸۲۰	۰/۵۷	۰/۵۹	۰/۹۹	۰/۰۳	۰/۲۰	-۰/۳۷	۲/۵۴
ROA	۸۲۰	۰/۱۲	۰/۱۱	۰/۵۹	-۰/۲۸	۰/۱۵	۰/۲۶	۳/۴۷
IBD	۸۲۰	۰/۶۴	۰/۶۰	۱/۰۰	۰/۰۰	۰/۱۷	۰/۱۹	۳/۱۱
نماد متغیر	نمونه	تعداد و درصد فراوانی با عدد صفر		تعداد و درصد فراوانی با عدد یک				
AO	۸۲۰	۳۶۴	۴۴/۴ درصد	۴۵۶	۵۵/۶ درصد			
LOSS	۸۲۰	۷۰۸	۸۶/۳ درصد	۱۱۲	۱۳/۷ درصد			
DUAL	۸۲۰	۸۱۳	۹۹/۱ درصد	۷	۰/۹ درصد			
IC	۸۲۰	۴۴۶	۵۴/۴ درصد	۳۷۴	۴۵/۶ درصد			

شاخص‌های مرکزی بیان شده، میانگین، میانه، حداکثر و حداقل می‌باشند که از بین آن‌ها؛ میانگین مهم‌ترین محسوب می‌شود. میانگین شاخص مناسبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها است و متوسط داده‌ها را نشان می‌دهد. میانگین خودشیفتگی مدیران نشان می‌دهد که سائز امضا مدیران در گروه با کد ۲ واقع شده است و لذا متوسط است. میانگین کیفیت گزارشگری مالی (شاخص اقلام تعهدی) نیز نشان می‌دهد هر چه از ۰/۰۰۲ به سمت ۰/۴۳ پیش رویم مقدار اقلام تعهدی بیشتر شده و لذا کیفیت گزارشگری مالی کاهش می‌یابد و هر چه به سمت ۰/۴۸- پیش رویم مقدار اقلام تعهدی کمتر شده و لذا کیفیت گزارشگری مالی افزایش می‌یابد.

تعدادی از متغیرها نیز به صورت مجازی اندازه‌گیری شدند که برای هر یک از آن‌ها در جدول ۲ فراوانی و درصد فراوانی ارائه شده است.

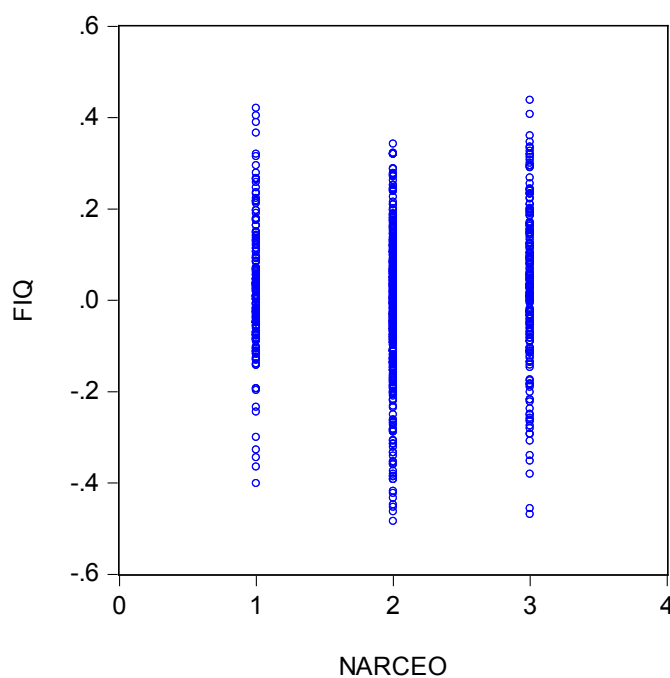
۴-۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

در نمودار ۱ همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته (خودشیفتگی مدیریت و هزینه حسابرسی) مدل رگرسیونی اول نشان داده شده است، در محور عمودی نمودار متغیر وابسته (هزینه حسابرسی) و در محور افقی نمودار متغیر مستقل (خودشیفتگی مدیریت) قرار دارد و مختصات هر نقطه معرف مقادیر دو متغیر در هر مورد است.

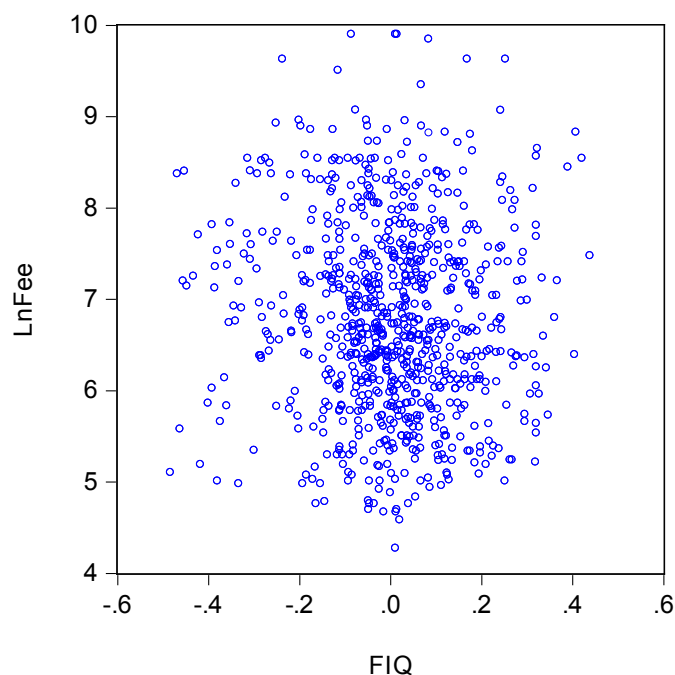
نمودار ۱- همبستگی خودشیفتگی مدیریت و هزینه حسابرسی مدل رگرسیونی (۱)

در نمودار ۲ همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته (خودشیفتگی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی) مدل رگرسیونی دوم نشان داده شده است، در محور عمودی نمودار متغیر وابسته (کیفیت گزارشگری مالی) و در محور افقی نمودار متغیر مستقل (خودشیفتگی مدیریت) قرار دارد و مختصات هر نقطه معرف مقادیر دو متغیر در هر مورد است.

نمودار ۲- همبستگی خودشیفتگی مدیریت و کیفیت گزارشگری مالی مدل رگرسیونی (۲)

در نمودار ۳ همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته (کیفیت گزارشگری مالی و هزینه حسابرسی) مدل رگرسیونی سوم نشان داده شده است، در محور عمودی نمودار متغیر وابسته (هزینه حسابرسی) و در محور افقی نمودار متغیر مستقل (کیفیت گزارشگری مالی) قرار دارد و مختصات هر نقطه معرف مقادیر دو متغیر در هر مورد است.

نمودار ۳- همبستگی کیفیت گزارشگری مالی و هزینه حسابرسی مدل رگرسیونی (۳)

۴-۳. تحلیل فرضیه اول پژوهش

جدول ۳- آزمون فرضیه اول پژوهش

$\text{LnFee}_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{Narcissism}_{it} + \alpha_2 \text{AO}_{it} + \alpha_3 \text{Size}_{it} + \alpha_4 \text{REC}_{it} + \alpha_5 \text{INV}_{it} + \alpha_6 \text{QUICK}_{it} + \alpha_7 \text{LEV}_{it} + \alpha_8 \text{LOSS}_{it} + \alpha_9 \text{ROA}_{it} + \alpha_{10} \text{IDB}_{it} + \alpha_{11} \text{DUAL}_{it} + \alpha_{12} \text{IC}_{it} + \varepsilon_{it}$				
متغیرها	ضریب	خطا	آماره t استیودنت	سطح معناداری آماره t استیودنت
C	-۱/۷۰	۰/۳۹	۴/۳۵	۰/۰۰۰۰
Narcissism	۰/۱۶	۰/۰۳	۴/۱۲	۰/۰۰۰۰
AO	-۰/۰۰۶	۰/۰۳	-۰/۱۷	۰/۸۵۸۹
SIZE	۰/۵۴	۰/۰۲	۲۱/۴۷	۰/۰۰۰۰
REC	۰/۴۹	۰/۱۶	۲/۹۶	۰/۰۰۳۱
INV	۰/۱۱	۰/۲۱	۰/۵۲	۰/۶۰۲۳
QUICK	۰/۰۶	۰/۰۵	۱/۲۵	۰/۲۱۰۸
LEV	-۰/۳۰	۰/۱۳	-۲/۲۱	۰/۰۲۷۲
LOSS	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۴۳	۰/۶۶۳۴
ROA	-۰/۷۱	۰/۱۸	-۳/۸۸	۰/۰۰۰۱
IBD	۰/۰۲	۰/۱۰	۰/۲۶	۰/۷۸۸۹
DUAL	-۰/۱۷	۰/۱۱	-۱/۵۰	۰/۱۴۷۳
IC	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۵۵	۰/۵۸۰۲
ضریب تعیین	۰/۸۸	ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۸۶	

آماره F	۵۸/۵۵	سطح معناداری آماره F	۰/۰۰۰۰
آماره دورین واتسون	۱/۵۴		

خودشیفتگی مدیریت، اندازه شرکت، نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها و نسبت سود خالص به کل دارایی‌ها با ۹۹٪ اطمینان، ارتباط معناداری با هزینه حسابرسی دارند چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیرها از ۰/۰۱ کمتر است و نسبت اهرمی با ۹۵٪ اطمینان، ارتباط معناداری با هزینه حسابرسی دارد چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیر از ۰/۰۵ کمتر است ولی اظهارنظر حسابر، نسبت موجودی مواد و کالا به کل دارایی‌ها، نسبت جاری، زیان شرکت، استقلال هیأت مدیره دوگانگی مدیرعامل و کیفیت کنترل داخلی با ۹۵٪ اطمینان، ارتباط معناداری با هزینه حسابرسی ندارند چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیرها از ۰/۰۵ بیشتر است. همچنین از بین این متغیرهای این مدل؛ خودشیفتگی مدیر مالی، اظهارنظر حسابر، نسبت اهرمی، نسبت سود خالص به کل دارایی‌ها و دوگانگی مدیرعامل ارتباط معکوسی با هزینه حسابرسی دارند ولی ارتباط بین سایر متغیرها با هزینه حسابرسی مستقیم است.

۴-۴. تحلیل فرضیه دوم پژوهش

جدول ۴-آزمون فرضیه دوم پژوهش

متغیرها	مدل اول فرضیه دوم				مدل دوم فرضیه دوم			
	$FIQ_{it} = \beta_0 + \beta_1 NarcissismCEO_{it} + \beta_2 AO_{it} + \beta_3 Size_{it} + \beta_4 REC_{it} + \beta_5 INV_{it} + \beta_6 QUICK_{it} + \beta_7 LEV_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 ROA_{it} + \beta_{10} IBD_{it} + \beta_{11} DUAL_{it} + \beta_{12} IC_{it} + \varepsilon_{it}$				$LnFee_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 FIQ_{it} + \alpha_2 NarcissismCEO_{it} + \alpha_3 AO_{it} + \alpha_4 Size_{it} + \alpha_5 REC_{it} + \alpha_6 INV_{it} + \alpha_7 QUICK_{it} + \alpha_8 LEV_{it} + \alpha_9 LOSS_{it} + \alpha_{10} ROA_{it} + \alpha_{11} IBD_{it} + \alpha_{12} DUAL_{it} + \alpha_{13} IC_{it} + \varepsilon_{it}$			
	ضریب	خطا	آماره t	سطح معناداری	ضریب	خطا	آماره t	سطح معناداری
C	-۰/۰۰۰۲	۰/۰۸	-۰/۰۰۳	۰/۹۹۷۳	-۱/۷۱	۰/۳۹	-۴/۳۸	۰/۰۰۰۰
FIQ	-	-	-	-	-۰/۳۱	۰/۰۶	-۴/۹۶	۰/۰۰۰۰
Narcissism	۰/۰۴	۰/۰۰۸	۴/۵۴	۰/۰۰۰۰	۰/۱۵	۰/۰۴	۳/۹۴	۰/۰۰۰۱
AO	-۰/۰۰۳	۰/۰۰۸	-۰/۴۸	۰/۶۲۷۴	-۰/۰۰۲	۰/۰۳	-۰/۰۷	۰/۹۴۲۷
SIZE	۰/۰۱	۰/۰۰۵	۱/۸۶	۰/۰۶۲۳	۰/۵۴	۰/۰۲	۲۱/۴۸	۰/۰۰۰۰
REC	-۰/۱۷	۰/۰۳	-۵/۰۵	۰/۰۰۰۰	۰/۴۷	۰/۱۶	۲/۸۷	۰/۰۰۴۲
INV	-۰/۰۸	۰/۰۴	-۰/۱۷	۰/۸۵۹۰	۰/۱۱	۰/۲۱	۰/۵۴	۰/۵۸۶۰
QUICK	-۰/۰۱	۰/۰۱	-۰/۹۲	۰/۳۵۷۸	۰/۰۶	۰/۰۵	۱/۱۶	۰/۲۴۴۸
LEV	-۰/۰۸	۰/۰۲	-۲/۷۸	۰/۰۰۵۵	-۰/۳۱	۰/۱۳	-۲/۲۸	۰/۰۲۲۵
LOSS	۰/۰۱	۰/۰۱	۱/۲۵	۰/۲۱۰۵	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۴۴	۰/۶۵۵۱
ROA	۰/۸۷	۰/۰۴	۲۱/۱۳	۰/۰۰۰۰	-۰/۶۴	۰/۲۰	-۳/۱۰	۰/۰۰۲۰
IBD	۰/۰۰۳	۰/۰۲	۰/۱۷	۰/۸۵۸۱	۰/۰۳	۰/۱۰	۰/۲۹	۰/۷۷۱۴
DUAL	-۰/۳۹	۱/۱۹	-۰/۳۲	۰/۷۴۲۵	۰/۵۹	۱/۶۷	۰/۳۰	۰/۷۵۸۷
IC	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۷	-۰/۱۴	۰/۸۸۲۳	۰/۰۲	۰/۰۳	۰/۶۲	۰/۵۳۳۲
ضریب تعیین	۰/۶۹				ضریب تعیین			
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۶۵				ضریب تعیین تعدیل شده			
آماره F	۱۷/۷۱				آماره F			
سطح معناداری آماره F	۰/۰۰۰۰				سطح معناداری آماره F			

آماره دوربین واتسون	۱/۸۰	آماره دوربین واتسون	۱/۵۵
---------------------	------	---------------------	------

سطح نتایج آماره تی استیودنت سمت راست جدول حاکی از آن است که خودشیفتگی مدیریت، نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها، نسبت اهرمی و نسبت سود خالص به کل دارایی‌ها با ۹۹٪ اطمینان، ارتباط معناداری با کیفیت گزارشگری مالی دارند چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیرها از ۰/۰۱ کمتر است و اندازه شرکت با ۹۰٪ اطمینان، ارتباط معناداری با کیفیت گزارشگری مالی دارد چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیر از ۰/۱ کمتر و از ۰/۰۵ بیشتر است ولی اظهارنظر حسابرس، نسبت موجودی مواد و کالا به کل دارایی‌ها، نسبت جاری، زیان شرکت، استقلال هیأت مدیره، دوگانگی مدیرعامل و کیفیت کنترل داخلی با ۹۵٪ اطمینان، ارتباط معناداری با کیفیت گزارشگری مالی ندارند چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیرها از ۰/۰۵ بیشتر است.

نتایج آماره تی استیودنت سمت چپ جدول حاکی از آن است که کیفیت گزارشگری مالی، خودشیفتگی مدیریت، اظهارنظر حسابرس، اندازه شرکت، نسبت دارایی‌های جاری به کل دارایی‌ها و نسبت سود خالص به کل دارایی‌ها با ۹۹٪ اطمینان، ارتباط معناداری با هزینه حسابرسی دارند چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیرها از ۰/۰۱ کمتر است و نسبت اهرمی با ۹۵٪ اطمینان، ارتباط معناداری با هزینه حسابرسی دارد چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیر از ۰/۰۵ کمتر است ولی نسبت موجودی مواد و کالا به کل دارایی‌ها، نسبت جاری، زیان شرکت، استقلال هیأت مدیره، دوگانگی مدیرعامل و کیفیت کنترل داخلی با ۹۵٪ اطمینان، ارتباط معناداری با هزینه حسابرسی ندارند چون سطح معناداری آماره تی استیودنت این متغیرها از ۰/۰۵ بیشتر است.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

۵-۱. نتایج پژوهش

با توجه به اینکه سطح معناداری آماره تی استیودنت متغیر مستقل فرضیه اول (خودشیفتگی مدیریت) از ۰/۰۱ کمتر است، لذا با ۹۹٪ اطمینان می‌توان گفت خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی ارتباط مستقیم و معناداری دارد و فرضیه اول پژوهش مورد تأیید می‌باشد. این بدان معناست که با افزایش اعتماد به نفس مدیریت در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، میزان هزینه حسابرسی افزایش پیدا می‌کند. نتیجه این فرضیه با نتایج پژوهش‌های جود و همکاران (۲۰۱۷)، شیانگ و سونگ (۲۰۲۱)، کاظمی دهرسخی (۱۴۰۰) و سلیمانی امیری و همکاران (۱۴۰۱)، هم‌راستا می‌باشد.

با توجه به اینکه خودشیفتگی مدیریت بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مستقیم و معناداری دارد (با ۹۹٪ اطمینان) و این بدان معناست که با افزایش خودشیفتگی مدیریت در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، میزان اقلام تعهدی افزایش یافته و به دنبال آن کیفیت گزارشگری مالی کاهش پیدا می‌کند. همچنین کیفیت گزارشگری مالی بر هزینه حسابرسی تأثیر معکوس و معناداری دارد (با ۹۹٪ اطمینان) و این بدان معناست که با افزایش اقلام تعهدی و کاهش کیفیت گزارشگری مالی در بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، هزینه حسابرسی افزایش می‌یابد. در نهایت می‌توان گفت کیفیت گزارشگری مالی بر ارتباط بین خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی نقش میانجی دارد و فرضیه دوم پژوهش مورد تأیید می‌باشد. نتیجه این فرضیه با نتایج پژوهش شیانگ و سونگ (۲۰۲۱)، هم‌راستا می‌باشد.

۲-۵. پیشنهادهای حاصل از پژوهش

با توجه به تأثیر خودشیفتگی مدیریت بر هزینه حسابرسی، لذا به نظر می‌رسد که مدیران خودشیفته، ریسک بیشتری را پذیرا می‌شوند و منجر به تعدیل هزینه حسابرسی می‌گردند، به همین دلیل به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌گردد قبل از سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، با استفاده از شاخص‌های موجود، میزان خودشیفتگی مدیران را بسنجند. زیرا مدیران خودشیفته، ریسک‌پذیرتر هستند و همین امر ممکن است در نهایت منجر به افزایش ثروت آنان نگردد؛ همچنین به سازمان حسابرسی و مؤسسات حسابرسی پیشنهاد می‌گردد، در زمان بررسی شرکت‌ها و تعیین قیمت، خودشیفتگی مدیران را در نظر داشته باشند زیرا این دسته از مدیران ممکن است قوانین را به طور کامل و به درستی رعایت نکنند و آزادی بیشتری جهت اجرای برنامه‌ها داشته باشند و همین امر، دلیلی برای افزایش هزینه حسابرسی است زیرا حسابسان ریسک ذاتی بالاتر و ریسک کنترل بیشتری دارند.

۳-۵. پیشنهادها برای پژوهش‌های آتی

پیشنهاد می‌گردد، نقش میانجی کیفیت حسابرسی بر ارتباط خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی مورد بررسی قرار گیرد.

پیشنهاد می‌گردد، نقش میانجی شفافیت گزارشگری مالی بر ارتباط خودشیفتگی مدیریت با هزینه حسابرسی مورد بررسی قرار گیرد.

۶. منابع و مآخذ

- سلیمانی امیری، غلامرضا، حسن‌زاده کوچو، محمود و حبیب‌زاده، ملیحه، ۱۴۰۱، تأثیر خودشیفتگی مدیران بر حق الزحمه حسابرسی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، سال ۱۲، شماره ۴۴، ۴۷-۶۴.
- کاظمی دهرسخی، حجت، ۱۴۰۰، بررسی رابطه بین سوگیری‌های رفتاری مدیران و حق الزحمه غیرعادی حسابرس، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مؤسسه آموزش عالی هرمزان، بیرجند، گروه حسابداری.
- محمدآزادی، زهرا و یارمحمدی، اسفندیار، ۱۳۹۴، مالکیت نهادی، تمرکز مالکیت و حق الزحمه حسابرسی، دانش حسابداری، سال پانزدهم، شماره ۶۰، ۱۶۵-۱۷۶.
- منصورزارع، مینو؛ بنی‌مهد، بهمن؛ و کیلی‌فرد، حمیدرضا؛ رهنمای رودپشتی، فریدون، ۱۳۹۵، نقش خودشیفتگی در تمایل به مدیریت سود، پژوهش‌های تجربی حسابداری، سال ۱۰، شماره ۳۸، ۱-۲۴.

Beest. F. V, and Braam. G,. 2009. Quality of financial reporting : measuring qualitative characteristics. See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/254877109>

Braun. S,. 2017. Leader Narcissism and Outcomes in Organizations: A Review at Multiple Levels of Analysis and Implications for Future Research. *Frontiers in Psychology*. Vol. 8,: 1-22.

FASB. 1999. International standard setting: a vision for the future. Norwalk.

IASB. 2008. Exposure Draft on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting: The Objective of Financial Reporting and Qualitative Characteristics of Decision-useful Financial Reporting Information. London.

Judd. S, Olsen. K, and Stekelbe. J,. 2017. How Do Auditors Respond to CEO NArcissim? Evidence from External Audit Fees. *Accounting Horizons*. Vol. 31 (4).

- Lin. F, Lin. S. W, Fang. W. C,. 2022. Impact of CEO narcissism and hubris on corporate sustainability and firm performance. North American Journal of Economics and Finance. Vol. 59.
- Xiang, R, and Song. C,. 2021. CFO narcissism and audit fees: Evidence from listed companies in China. China Journal of Accounting Research. Vol. 24,: 257-274.

The Relationship between Management Narcissism and Audit Cost through the Mediating Role of Financial Reporting Quality

Sajjad Bahri *¹

Date of Receipt: 2022/12/26 Date of Issue: 2023/02/14

Abstract

The aim of this study; Investigating the mediating role of financial reporting quality on the relationship between management narcissism and audit fees of companies listed on the Tehran Stock Exchange. The statistical sample includes 820 years of Tehran Stock Exchange companies during the period from 2012 to 2021. Hypotheses were tested using linear regression using panel data and fixed effects method and implemented by Eviews software. The results of the research showed that management narcissism has a significant relationship with audit cost and the quality of financial reporting has a mediating role on the relationship between management narcissism and audit cost.

Keywords

Management Narcissism, Audit Cost, Financial Reporting Quality.=